

رابطه نگرش به ازدواج سفید و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی با تمایز یافتگی خود در دانشجویان تحصیلات تکمیلی

سمیرا مرتضوی فر

روانشناسی بالینی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج

نام و نشانی ایمیل نویسنده مسئول:

سمیرا مرتضوی فر

Sa_mortazavi@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه نگرش به ازدواج سفید و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی با تمایز یافتگی خود در دانشجویان تحصیلات تکمیلی بوده است. روش پژوهش از نوع توصیفی و همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه آزاد شهر کرج (غیر پزشکی) ۱۳۹۶ بودند. نمونه مورد پژوهش شامل ۴۰۰ نفر از دانشجویان بودند که طبق فرمول کوکران و روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب گردیدند. ابزار اندازه گیری پژوهش پرسشنامه های نگرش به ازدواج سفید سیافی (۱۳۹۴)، تمایز یافتگی خود (DSI-R) و میزان استفاده از شبکه اجتماعی مجازی بود. تجزیه و تحلیل اطلاعات به دست آمده به وسیله آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون گام به گام انجام پذیرفت. یافته ها نشان دادند که ازدواج سفید و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی در مجموع ۶/۱٪ واریانس تمایز یافتگی خود را تبیین می کنند. نتایج پژوهش نشان داده شد که مدل رگرسیون به لحاظ آماری معنادار است. به عبارتی مؤلفه های (علاقه هیجانی، مسئولیت پذیری و علاقه به تشکیل خانواده) ازدواج سفید ۱۱/۸٪ واریانس تمایز یافتگی خود را تبیین می کنند. همچنین نشان داده شد که، افزایش استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی احتمالاً سطح تمایز یافتگی را کاهش می دهد. در نتیجه، مشخص شد که، ازدواج سفید و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی توان پیش بینی تمایز یافتگی خود را در دانشجویان دارد.

واژگان کلیدی: نگرش به ازدواج سفید، میزان استفاده از شبکه های اجتماعی، تمایز یافتگی خود، دانشجویان تحصیلات تکمیلی

مقدمه

ازدواج مقدس ترین و پیچیده ترین رابطه میان دو انسان از دو جنس مخالف است که ابعاد وسیع، عمیق و هدفهای متعددی دارد و بدون شک ریشه تمام پیشرفت ها، علاقه ها و امیال انسانی در درون خانواده نهفته است و یک خانواده می تواند منبع خوشی، رضایت یا برعکس منبع ناخوشی و نارضایتی زوجین و اعضای خانواده باشد. ازدواج امری پر خطر است و یکی از مهمترین تصمیمات زندگی است، که بر تمام وجوه آینده ی فرد تأثیر می گذارد و می تواند رضایت آورترین و یا مأیوس کننده ترین تجربه ی زندگی باشد. البته هیچگاه نمی توان به ازدواج به صورت کاملاً سیاه یا سپید نگاه کرد، بلکه در واقع بسیاری از ازدواج ها از برخی جهات رضایت آور هستند و از برخی جهات مأیوس کننده. اکثر مردم آن قدر که وقت و انرژی برای مراسم ازدواج صرف می کنند، برای انتخاب همسر و آمادگی برای ازدواج وقت صرف نمی کنند. مطالعه تحولات ایران از تغییرات اجتماعی گسترده ای در سالهای اخیر خبر می دهد. امروزه، فاصله بین "بلوغ جنسی" و "بلوغ

اقتصادی" در ایران به بیش از ده سال رسیده است [۱]. فاصله ای که روز به روز در حال افزایش است. این در حالی است که ازدواج تنها راه مشروع رابطه جنسی در ایران است.

در حال حاضر، در ایران بیش از دوازده میلیون جوان در سن ازدواج اند که هنوز ازدواج نکرده اند. معضل بی کاری و شفاف نبودن آینده آن چنان واهمه ای در دل جوانان ایجاد کرده است که بسیاری از آنان، تحصیلات عالی دانشگاهی را به مثابه تنها روزنه امید برای رسیدن به شغل مناسب و مطمئن انتخاب می کنند؛ غافل از آن که این تصمیم انتخاب گزینه بدتر در دو راهی چاله و چاه است؛ چراکه طبق گزارش های رسمی دولت، بی کاری فارغ التحصیلان دانشگاهی در ایران ده برابر بی کاری غیر دانشگاهیان است. از سوی دیگر، تغییرات ارزشی در سال های اخیر نیز بر مناسبات اجتماعی در ایران تأثیرگذار بوده است؛ تغییراتی که تبعات متعددی برای جامعه به همراه داشته است. ورود و گسترش رسانه های ارتباط جهانی، مانند ماهواره و اینترنت، در ایران سبک های زندگی متفاوتی را آفریده و ارزش های گوناگونی را شکل داده است. در این میان با بغرنج شدن مسائل اقتصادی، افزایش سن ازدواج و همچنین ورود ارزش های جهانی از طریق ابزارهای جدید ارتباطی، به تدریج، رفتارهای جدیدی نیز در میان جوانان ایرانی شکل گرفته که از مهمترین آنها، گسترش روابط پیش از ازدواج است [۲]. هر چند روابط پیش از ازدواج در ایران با انگیزه های گوناگون و در قالب الگوهای متفاوتی صورت می پذیرد [۱].

از سویی دیگر، در چند دهه اخیر، نهاد «خانواده» در جهان تحولات گسترده ای داشته است؛ تحولاتی که ریشه های آن را باید در «انقلاب جنسی» اواخر دهه ۱۹۶۰ در کشورهای اروپایی و آمریکایی جستجو کرد [۳]. انقلابی که به تدریج به تغییر گفتمان جنسی و تغییر اساسی در نگرش ها، اخلاق و رفتار جنسی در بسیاری از کشورهای غربی منجر شد. یکی از مهم ترین نتایج انقلاب جنسی در غرب، گسترش روابط جنسی پیش از ازدواج در این کشورها بوده است [۴]. روابطی که به تدریج، نقاط دیگر جهان را نیز فرا گرفت [۵]. این انقلاب، با اسطوره زدایی از رابطه جنسی، آن را به امری عادی و معمولی تبدیل کرد که به راحتی در «قبل از ازدواج» دست یافتنی است. در این دوره، ارضای «نیاز جنسی» از اتکا به ازدواج جدا شد، اما گسترش روابط جنسی پیش از ازدواج زمینه را برای تغییرات تعیین کننده بعدی مهیا کرد و در این میان، نه تنها به تدریج سن ازدواج را افزایش داد که زمینه های اجتماعی لازم را برای پیدایش الگوهایی چون هم خانگی یا ازدواج سفید فراهم کرد [۶].

ازدواج سفید پدیده نامتعارف و ناآشنایی است که به تازگی در ایران رواج یافته است که البته چنین روابطی از قبل از انقلاب هم وجود داشته و اکنون رشد آن افزایش پیدا کرده است. این پدیده جنبش آزادی زن نام داشت، و هدف آن برقراری شرایط عادلانه و مساوی برای زنان بود و نتیجه آن رواج رفتارهای ناهنجار و بی بند و باری هایی بود که به غلط آزادی زنان نام گرفت. یکی از تبعات این اتفاق برقراری ارتباطاتی بود که خارج از ضوابط قانونی و معیارهای اخلاقی بوجود می آمد، بر این اساس ازدواج سفید هم یکی از همین روابط خارج از عرف و غیر قانونی بود. طرفین ازدواج سفید هم خانه شده و هر لحظه که مایل نباشند از رابطه خارج می شوند [۷]. زندگی دو نفر که دارای رابطه جنسی نسبتاً پایدار هستند بدون اینکه با یکدیگر ازدواج کرده باشند [۸].

از سوی دیگر، بی اعتنایی به نظام خانواده، عدم مسئولیت پذیری دختران و پسران برای زندگی اجتماعی و جامعه پذیر کردن آنها، نبود امکانات برای ازدواج از جمله مسکن و بیکاری می تواند در شکل گیری چنین روابطی تأثیرگذار باشد. همچنین با عنایت به متغیر تمایز یافتگی خود که تأثیر بسزایی بر فرد دارد، بررسی پدیده نوظهور ازدواج سفید می بایستی کالبد شکافی شده و عوامل مختلف و تأثیرگذار بر آن مورد بررسی و نگرش افراد جامعه بالاخص جوانان دانشجو که جامعه هدف برنامه ریزان جبهه جنگ نرم هستند، مورد توجه قرار گیرد. لذا هرگونه پژوهش یا اقدامی که هدفی در جهت حفظ کانون خانواده و حفظ منزلت زن داشته باشد، ضرورت دارد.

هم خانگی در غرب با عناوین مختلفی نامیده می شود، همچون «زندگی با همدیگر» و «زندگی در گناه». بر اساس تعریف، هم خانگی موقعی که دو فرد ازدواج نکرده از دو جنس متفاوت قبل از ازدواج با هم زندگی می کنند، اتفاق می افتد. این برای افرادی که به تعهد اجتماعی و شخصی که ازدواج لازم دارد تمایل ندارند، یک مسیر میان بر است، حداقل برای مدتی [۱]. تعریف ازدواج آسانتر از هم خانگی (در داخل ایران، ازدواج سفید گفته می شود) است، زیرا ازدواج به صورت قانونی، سنتی و اجتماعی اتحاد صمیمانه مشروعی است که دائمی در نظر گرفته شده و انتظارات اجتماعی، فرهنگی، و مذهبی ایجاد می کند. ازدواج سفید پدیده ای است که به تدریج در حال گسترش است و سیال تر و موقتی تر و سخت تر برای تعریف است. این پدیده فاقد بسیاری از حمایت های قانونی و تعهدات ازدواج است و همچنین از نظر مشروعیت اجتماعی و فرهنگی دارای مشروعیت کمتر و از نظر مذهبی دارای مشروعیت بسیار کمتری از ازدواج است. همچنین به اندازه ازدواج نهادینه نشده است [۹]. ازدواج سفید به رابطه جنسی صمیمی بین دو شریک مجرد دارای محل زندگی مشترک در مدت زمان پایدار اشاره می کند [۱۰]. چنین تعریفی به طور کلی مانع روابط دوستی که در آن شرکا بین مکان های زندگیشان جابجا می شوند است. همچنین شامل همزیستی موقت در چند روز یا چند هفته در اوج زودگذر لحظه های عاشقانه نمی شود و همچنین شامل رابطه ای که دو نفر مرتب به رابطه همخانه ای وارد و خارج می شوند نمی شود. ازدواج سفید شامل سکونت مشترک، رابطه جنسی منظم و مستلزم حداقل درجاتی از به اشتراک گذاری مالی، نقش پذیری جنسیتی و تنظیم رفتاری می شود [۹].

تمایز یافتگی خود مهمترین مفهوم نظریه سیستم های خانواده است و بیانگر میزان توانایی فرد در تفکیک فرآیندهای عقلانی و احساسی از یکدیگر است. به عبارتی دیگر، رسیدن به حدی از استقلال عاطفی که فرد بتواند در موقعیت های عاطفی و هیجانی، بدون غرق شدن در جو عاطفی آن موقعیت ها، به صورت خودمختار و عقلانی تصمیم گیری کند. تمایز نیافتگی را در دو سطح می توان بررسی کرد:

۱- به عنوان فرآیندی که در درون فرد رخ می دهد.

۲- به عنوان فرآیندی که در روابط بین افراد به وقوع می پیوندد [۱۱].

در سطح درون فردی، تمایز نیافتگی یا هم آمیختگی، زمانی رخ می دهد که اشخاص احساسات خود را از تفکرشان تفکیک نمی کنند و به جای آن در احساسات غرق می شوند. در سطح بین شخصی، شخص تمایز نیافته، تمایل دارد یا به طور کامل جذب احساسات دیگران شود و با جو عاطفی محیط حرکت کند و یا برعکس، علیه دیگران واکنش نشان دهد [۱۲].

برای تمایز یافتگی می توان ۴ مولفه تعریف کرد که عبارتند از:

۱- واکنش پذیری عاطفی: حالتی است که در آن، احساسات فرد بر عقل و منطقش غلبه دارد و تصمیم گیری های فرد فقط بر اساس واکنش های عاطفی صورت می گیرد.

۲- جایگاه من: به معنای داشتن عقاید و باورهای مشخص در زندگی است. افراد تمایز یافته از هویت شخصی قوی یا جایگاه من نیرومندی برخوردارند و به خاطر کسب رضایت دیگران رفتار و عقاید خود را تغییر نمی دهند.

۳- گریز عاطفی: کودکانی که در فرآیند فرافکنی خانواده قرار می گیرند و به طور معمول در زمان بزرگسالی یا حتی قبل از آن، از راهبردهای مختلفی برای فرار از بند پیوندهای عاطفی حل نشده خانواده استفاده می کنند. که این راهبردها می تواند فاصله گرفتن فیزیکی از خانواده یا ایجاد موانع روانی مانند صحبت نکردن با یکی از اعضای خانواده باشد.

۴- هم آمیختگی با دیگران: بوئن، تمایز یافتگی را روی پیوستار فرضی نشان می دهد که در یک طرف آن تمایز یافتگی و در طرف دیگر آن هم آمیختگی با دیگران قرار دارد. افراد هم آمیخته به شدت به تایید و حمایت اطرافیان خود نیاز دارند و رفتارهایشان تحت تاثیر سیستم عاطفی محیط و واکنش اطرافیان شکل می گیرد [۱۳].

افراد تمایز یافته تعریف مشخصی از خود و عقایدشان دارند، می توانند جهت خویش را در زندگی انتخاب نمایند و در موقعیت های عاطفی شدید که در بسیاری از افراد منجر به بروز رفتارهای غیرارادی و گرفتن تصمیم های نافرمانی می شود، کنترل خود را از دست ندهند و با در نظر گرفتن عقل و منطق تصمیم گیری کنند. در مقابل، افراد تمایز نیافته که هویت تعریف شده ای برای خود ندارند، در تنش ها و مسائل بین اشخاصی موجود، همراه با موج عاطفی خانواده حرکت می کنند و در نتیجه، اضطراب مزمن بالایی را تجربه می کنند و مستعد بروز انواع بیماری ها هستند [۱۳].

امروزه شبکه های اجتماعی جایگاه بسیار مهمی در بین افراد و جوامع پیدا کرده اند. هر رسانه ای بنا به اقتضات خاص خودش می تواند تاثیری بر افراد به جای بگذارد. برخی از پژوهشگران، شبکه های اجتماعی را عاملی مهم در تحولات و تغییرات اجتماعی عصر کنونی میدانند که کاربران با حضور در این شبکه ها صورتی جدید از تعاملات اجتماعی را به وجود می آورند. قدرت شبکه های اجتماعی را در شرایط کنونی دنیای امروز میتوان به یک « انفجار ارتباطی » تشبیه کرد. که باعث شده ارتباط وسیعی را میان افراد و شهروندان ایجاد کند که در دنیای واقعی، با این وسعت امکان پذیر نبود [۱۴]. تاثیر شبکه های اجتماعی، باعث شکل گیری مفاهیمی همچون صمیمیت و اعتماد در فضای سایبر شده است. از طرفی برخی از اطلاعات ارائه شده توسط کاربران می تواند منجر به کاهش پابندی به مباحث اخلاقی باشد. که این امور نیز بر دوام و استحکام روابط جوانان می تواند اثرگذار باشد [۱۴]. عضویت در شبکه های اجتماعی اینترنتی باعث ایجاد سبک جدیدی از زندگی نیز شده است. در روابط اجتماعی روزمره، معمولاً ما فقط با کسی رابطه برقرار میکنیم که در فعالیتهای روزمره ما دخیل باشد. این روابط اجتماعی می تواند به صورت مکالمه رودررو، ارسال پیامک، مکالمه تلفنی و یا رفتن به مکانی همراه با آن شخص باشد. این گونه ارتباطات، فعالیت هایی هستند که معمولاً در زندگی روزمره به آنها مبادرت می ورزیم، اما امروزه، به نظر میرسد با رشد کاربران اینترنت، سبک جدیدی از زندگی به نام سبک زندگی مجازی در بین جوانان در حال شکل گرفتن باشد. این شیوه زندگی که در آمیخته با شبکه های اجتماعی مجازی است، میتواند سبک جدیدی از زندگی را شکل دهد که همه فعالیت های روزمره را تحت تاثیر قرار میدهد. تغییرات ارزشی در سال های اخیر نیز بر مناسبات اجتماعی در ایران تأثیرگذار بوده است؛ تغییراتی که تبعات متعددی برای جامعه به همراه داشته است. ورود و گسترش رسانه های ارتباط جهانی، مانند ماهواره و اینترنت، شبکه های اجتماعی در ایران سبک های زندگی متفاوتی را آفریده و ارزش های گوناگونی را شکل داده است. همانگونه که امروز به وضوح مشهود است، اتصال به شبکه جهانی پاره ای از باورها و هنجارها را دگرگون ساخته است. به ویژه در مورد جوانان که برایشان تجربه ای جذاب محسوب می گردد و روابط اجتماعی آنها را به شیوه ای نوین طرح نموده است، چرا که انقلاب ارتباطات و ابزارهای اطلاع رسانی، از عواملی است که الگوی انتشار و اشاعه فرهنگی و لبه نظام های پویا بر عرصه فرهنگی جهان را بیش از پیش نشان می دهد. بدین ترتیب تغییرات فرهنگی در آن مهیا می گردد و می تواند موضوعاتی چون هویت، دین، زبان، ادبیات، رسوم و دیگر ابعاد فرهنگ را به چالش بکشد [۱۴].

- حامدی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی با عنوان " بررسی تمایز یافتگی خود و کیفیت رابطه با غیر هم جنس در دانشجویان مجرد" دریافتند که بین میانگین های این سه گروه از نظر تمایز یافتگی، واکنش هیجانی، بریدگی عاطفی و آمیختگی تفاوت معنادار وجود داشت، اما بین این سه گروه از نظر جایگاه من تفاوت معناداری دیده نشد. از دیگر نتایج پژوهش این بود که میان دختران و پسران از نظر شدت مشکلات ارتباط با جنس مخالف تفاوت معناداری دیده نشد.

- آزادارمکی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی دریافتند که هم خانگی محصول فرایند تجدد ایرانی و گسترش جهانی شدن و ورود آن به ایران است، فرایندهایی که ابتدا با تغییر اوضاع اقتصادی و فرهنگی (نظام ارزشی) جامعه، به تدریج، تغییرات اجتماعی متفاوتی را در داخل کشور پدید می آورند. نتیجه این تغییرات اجتماعی، که خود برآمده از تحولات اقتصادی و فرهنگی سال های اخیر است، پیدایش الگوهای هم خانگی در میان برخی از جوانان کشور بوده است.

- پولارت و مولان هریس (۲۰۱۳) پژوهشی با عنوان «سلامتی در بین نوجوانان و جوانان با زناشویی بدون تاهل و ازدواج» نشان دادند که همبستگی موجب گزارش افراد از سلامت فیزیکی کاهش یافته شان نسبت به افراد مجرد و متاهل شد اما این تاثیر در سلامت روانشان دیده نشد.

- روزنفلد و همکاران (۲۰۱۲) در پژوهشی نشان داده اند که یکی از دلایل گسترش دوستی ها و روابط اینترنتی و حتی ازدواج اینترنتی در بین نوجوانان و جوانان امریکایی، دسترسی آسان و ۲۴ ساعته به اینترنت در خانه است.

- رگرنوس و یوکر (۲۰۱۱) در مطالعات خود گزارش کردند که در دهه ۱۹۸۰ میلادی، فقط ۳۳ درصد امریکاییان رابطه جنسی پیش از ازدواج را امری ناپسند می دانستند و این در حالی است که در جامعه امروز امریکا تقریباً همه جوانان رابطه جنسی پیش از ازدواج را تجربه می کنند.

- ویتی (۲۰۰۸) در پژوهشی به این نتیجه رسید که فضای مجازی محیط منحصر به فردی را برای یادگیری و تجربه افراد در مورد روابط و تمایلات جنسی در اختیار آنها قرار می دهد. او به بررسی خصوصیات افراد (شخصی، فیزیکی و جذابیت)، مقدار زمان صرف شده در دوستی های اینترنتی، طول مدت ارتباط و تأثیرگذاری این ارتباط بر فعالیت های برون خط آنها می پردازد و همچنین معتقد است که فقدان نشانه های سنتی در اینترنت می تواند به ایجاد رابطه های بسیار شخصی و صمیمی منجر شود.

- بریگل (۲۰۰۸) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که روند جهانی شدن و ظهور اشکال جدیدی از ابزار ارتباطی باعث شکل گیری نوع جدیدی از دوستی و روابط اینترنتی شده است و فضاهای مجازی بر روی کیفیت دوستی ها تأثیر داشته است و به واسطه اثرات این فناوری ها تغییرات خاصی در ماهیت صمیمیت و دوستی به وجود آمده است. مطابق با اصطلاحات گیدنز می توان گفت که افزایش کنش متقابل الکترونیکی می تواند ارزش ها و نگرش های سنتی در مورد رابطه بین دو جنس را تغییر دهد.

- کورنول و لاندگرن (۲۰۰۷) در مقاله ای با عنوان «عشق در اینترنت» به بررسی مقایسه روابط عاشقانه از اعضای اتاق گفتمان در فضای مجازی، و ارتباط چهره به چهره در روابط روزمره پرداخته و به این نتیجه رسیده اند که تعهد و جدیت در فضای مجازی، کمتر از فضای واقعی است و تمایل به بالاتر نشان دادن ویژگی های فیزیکی و سن در فضای مجازی، بیشتر از فضای واقعی است.

- متیوز (۲۰۰۲) و رابرتسون (۲۰۰۲) طی مطالعاتی نشان دادند که رابطه بین میزان استفاده از فناوری های نوین جهانی و بازاندیشی در تعاملات جنسی نیز معنادار بوده است، و به عبارت دیگر، هر چه میزان استفاده از فناوری های نوین جهانی از جانب پاسخگویان بالاتر می رود، میزان بازاندیشی آنان در تعاملات جنسی نیز افزایش می یابد [۲۱].

سوالات تحقیق

۱. آیا بین نگرش به ازدواج سفید (اعتقاد دینی، علاقه به تشکیل خانواده، علایق هیجانی، مسئولیت پذیری، وضعیت فرهنگی، وضعیت اقتصادی) و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی با تمایز یافتگی خود در دانشجویان تحصیلات تکمیلی رابطه وجود دارد؟

۲. آیا بین نگرش به ازدواج سفید (اعتقاد دینی، علاقه به تشکیل خانواده، علایق هیجانی، مسئولیت پذیری، وضعیت فرهنگی، وضعیت اقتصادی) و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی در دانشجویان تحصیلات تکمیلی رابطه وجود دارد؟

۳. آیا بین نگرش به ازدواج سفید (اعتقاد دینی، علاقه به تشکیل خانواده، علایق هیجانی، مسئولیت پذیری، وضعیت فرهنگی، وضعیت اقتصادی) و تمایز یافتگی خود در دانشجویان تحصیلات تکمیلی رابطه وجود دارد؟

۴. آیا بین میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و تمایز یافتگی خود در دانشجویان تحصیلات تکمیلی رابطه وجود دارد؟

روش تحقیق

جامعه آماری مورد پژوهش تمام دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج (غیر پزشکی) در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ بود. نمونه آماری، از بین دانشکده های غیر پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج بصورت تصادفی انتخاب شده اند. روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای است. که با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه ۴۰۰ نفر بدست آمد.

محاسبات آماری در این پژوهش با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون های آماری آزمون همبستگی پیرسون و رگرسیون چند متغیره انجام شده است.

ابزار گردآوری داده ها

الف) پرسشنامه نگرش به ازدواج سفید

پرسشنامه نگرش به ازدواج که در سال ۱۳۹۴ توسط سیافی و پاشاشریفی ساخته شده است. روایی محتوای پرسشنامه به تایید اساتید خبره رسیده است. میزان آلفای کرونباخ پرسشنامه توسط سیافی و پاشاشریفی (۱۳۹۴) معادل ۰/۷۸۷ برآورد گردیده است که این میزان نشان دهنده پایایی مطلوب و انسجام درونی سوالات در پرسشنامه است.

ب) پرسشنامه تجدید نظر شده تمایز یافتگی خود (DSI-R)

این پرسشنامه خود سنجی توسط اسکورون و فریدمن (۱۹۹۸) تهیه شده است. این پرسشنامه شامل چهار خرده مقیاس است: واکنش هیجانی (ER)، جایگاه من (IP)، جدایی عاطفی (EC) و هم جوشی با دیگران (FO). نتایج تحقیقات انجام شده روایی بالایی را نشان داده اند. پایایی آن با روش آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۹۲، خرده مقیاس هم جوشی با دیگران ۰/۸۶، واکنش هیجانی ۰/۸۹، جایگاه من ۰/۸۱، جدایی عاطفی ۰/۸۴ گزارش شده است [۲۲].

بررسی سوالات تحقیق

سؤال ۱: آیا بین نگرش به ازدواج سفید و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی با تمایز یافتگی خود رابطه وجود دارد؟

جدول ۱- همبستگی مربوط به تمایز یافتگی خود و متغیر های پیش بین

متغیر	۱	۲
تمایز یافتگی خود	xx -۰/۱۹۳	xx -۰/۱۹۵
متغیر پیش بین		
۱- ازدواج سفید	۱	xx ۰/۲۳۶
۲- میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی		۱

**P<0/01

همانطور که در جدول فوق مشاهده می شود متغیر تمایز یافتگی خود با ازدواج سفید (-۰/۱۹۳) و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی (-۰/۱۹۵) همبستگی ضعیف معکوس در سطح معناداری ۰/۰۱ دارد.

متغیر های پیش بین ازدواج سفید و استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی با هم همبستگی ضعیف (۰/۲۳۶) در سطح معناداری ۰/۰۱ دارند. بنابراین با داشتن حداقل همبستگی مفروضه عدم هم خطی چند گانه رعایت شده است. در این سؤال تحلیل رگرسیون گام به گام ۲ متغیر ازدواج سفید و استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی را اضافه کرده و هیچ متغیری را حذف نکرده است.

جدول ۲- جدول خلاصه مدل ۲ تایی

مدل	R ² تنظیم شده	F تنظیم شده	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	سطح معناداری F
۱ (ازدواج سفید)	۰/۰۳۸	۱۵/۷۸۴	۱	۳۹۸	۰/۰۰۰۱
۲ (شبکه های اجتماعی مجازی)	۰/۰۲۳	۵/۵۹۷	۱	۳۹۷	۰/۰۰۲

همانطور که در جدول ۲ مشاهده می شود. مدل ۱ فقط ازدواج سفید را اضافه کرده که ۳/۸ درصد واریانس را توجیه می کند ($R^2 = 0/038$). اضافه کردن میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی به مدل شماره ۲ باعث اضافه شدن ۲/۳ درصد واریانس توضیح داده می شود ($R^2 = 0/023$). بنابراین، در مجموع مدل ۶/۱ درصد واریانس را توجیه می کند ($R^2 = 0/061$)

جدول ۳. جدول تحلیل واریانس مدل ۲ متغیری

درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
۲	۲۳۶۸/۷۵۳	۱۲/۸۶۱	۰/۰۰۰۱
۳۹۷	۱۸۴/۱۷۷		
کل	۳۹۹		

 $R^2 = 0/061$

مطابق با داده های جدول فوق با $F(2,397)=12/861$. نشان داده شد که نتایج رگرسیون به لحاظ آماری معنادار است. این مدل ۶/۱٪ واریانس تمایز یافتگی خود را نشان می دهد.

جدول ۴- خلاصه تحلیل رگرسیون مدل ۲ متغیری

متغیر	B	خطای استاندارد	بتا	T	سطح معناداری	عامل تورم واریانس	تحمل
ثابت	۱۷۷/۱۴	۵/۹۲		۲۹/۹۱۴	۰/۰۰۰۱		
ازدواج سفید	-۰/۳	۰/۰۹۵	-۰/۱۵۹	-۳/۱۷۱	۰/۰۰۲	۱/۰۵۹	۰/۹۴۴
شبکه های اجتماعی مجازی	-۲/۲۰۵	۰/۷۱۲	-۰/۱۵۵	-۳/۰۹۸	۰/۰۰۲	۱/۰۵۹	۰/۹۴۴

مطابق با داده های جدول فوق:

- مفروضه عدم هم خطی چندگانه، تحمل (همه بزرگتر از ۰/۱) و عامل تورم واریانس (همه کمتر از ۱۰) رعایت شده است.
- مطابق داده ها متغیرهای پیش بین ازدواج سفید و استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی به طور معناداری در پیش بینی تمایز یافتگی خود سهمیم هستند ($p < 0/05$). به عبارت ازدواج سفید (۰/۱۵۹) و میزان استفاده از شبکه های مجازی (۰/۱۵۵) به ترتیب (با قدر مطلق بتای بیان شده) سهم یگانه ای را در تبیین متغیر تمایز یافتگی خود، وقتی واریانس تبیین شده به وسیله همه متغیرهای دیگر کنترل شده باشند دارند.

سؤال ۲: آیا بین نگرش به ازدواج سفید و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی رابطه وجود دارد؟

جدول ۵- همبستگی بین ازدواج سفید و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی

ازدواج سفید	تعداد	همبستگی	سطح معناداری
	۴۰۰	۰/۲۳	۰/۰۰۰۱

نتایج جدول فوق حاکی از آن است که با $r(400)=0/23, p<0/01$ نشان داده شد که، بین نگرش به ازدواج سفید و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی همبستگی ضعیف در جهت مثبت وجود دارد. به عبارت دیگر می توان گفت افزایش استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی احتمالاً گرایش به ازدواج سفید را افزایش می دهد.

سؤال ۳: آیا بین نگرش به ازدواج سفید و تمایز یافتگی خود رابطه وجود دارد؟

جدول ۶- همبستگی مربوط به تمایز یافتگی خود و متغیر های پیش بین

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶
تمایز یافتگی خود	-۰/۰۲۴	xx-۰/۲۱۳	xx-۰/۲۴۹	xx-۰/۲۳۶	۰/۰۰۸	-۰/۰۰۸
متغیر پیش بین						
۱- اعتقاد دینی	۱	xx-۰/۲۴۲	##۰/۱	xx-۰/۳۷	xx-۰/۲۱	xx-۰/۱۹۹
۲- علاقه به تشکیل خانواده		۱	xx-۰/۲۳۴	xx-۰/۲۰۵	xx-۰/۱۲۹	xx-۰/۱۶۱
۳- علایق هیجانی			۱	xx-۰/۱۴	xx-۰/۱۷	xx-۰/۱۴۴
۴- مسئولیت پذیری				۱	xx-۰/۲۱	xx-۰/۱۵۳
۵- وضعیت فرهنگی					۱	xx-۰/۳۶۴
۶- وضعیت اقتصادی						۱

**P<0/01

همانطور که در جدول فوق مشاهده می شود متغیر تمایز یافتگی خود با مؤلفه های علاقه به تشکیل خانواده (-۰/۲۱۳)، علایق هیجانی (-۰/۲۴۹) و مسئولیت پذیری (-۰/۲۳۶) از گرایش به ازدواج سفید همبستگی ضعیف معکوس در سطح معناداری ۰/۰۱ دارد. اما با مؤلفه های اعتقاد دینی و وضعیت فرهنگی و اقتصادی در هیچ یک از سطوح معناداری ۰/۰۵ و ۰/۰۱ رابطه معنادار ندارند (بنابراین این سه مؤلفه به دلیل نداشتن حداقل همبستگی از تحلیل خارج می شوند).

متغیر های پیش بین مؤلفه های ازدواج سفید با هم همبستگی ضعیف (۰/۱) تا متوسط (۰/۳۹۶) در سطح معناداری ۰/۰۱ دارند. بنابراین مفروضه عدم هم خطی چند گانه رعایت شده است.

در این فرضیه تحلیل رگرسیون گام به گام هر ۳ مؤلفه علاقه به تشکیل خانواده، علایق هیجانی و مسئولیت پذیری از پرسشنامه گرایش به ازدواج را اضافه کرده است

جدول ۷- جدول خلاصه مدل ۳ تایی

مدل	R^2 تنظیم شده	F تنظیم شده	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	سطح معناداری F
۱ (علایق هیجانی)	۰/۰۶۲	۲۶/۲۲۴	۱	۳۹۸	۰/۰۰۰۱
۲ (مسئولیت پذیری)	۰/۰۴۱	۱۸/۲۱۸	۱	۳۹۷	۰/۰۰۰۱
۳ (علاقه به تشکیل خانواده)	۰/۰۱۶	۷/۰۳۷	۱	۳۹۶	۰/۰۰۸

همانطور که در جدول ۷ مشاهده می شود، مدل ۱ فقط علایق هیجانی را اضافه کرده که ۶/۲ درصد واریانس را توجیه می کند ($R^2=0/062$). اضافه کردن مسئولیت پذیری به مدل شماره ۲ باعث اضافه شدن ۴/۱ درصد واریانس توضیح داده می شود ($R^2=0/041$). و نهایتاً افزودن علاقه به تشکیل خانواده ۱/۶ درصد واریانس را توجیه می کند ($R^2=0/016$). بنابراین، در مجموع مدل ۱۱/۸ درصد واریانس را توجیه می کند ($R^2=0/118$)

جدول ۸- جدول تحلیل واریانس مدل ۳ متغیری

درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
۳	۳۰۷۸/۹۸۹	۱۷/۷۶۹	۰/۰۰۰۱
۳۹۶	۱۷۳/۲۸		
کل	۳۹۹		

$R^2=0/118$

مطابق با داده های جدول فوق با $F(3,396)=17/769$ نشان داده شد که نتایج رگرسیون به لحاظ آماری معنادار است. این مدل ۱۱/۸٪ واریانس تمایز یافتگی خود را نشان می دهد.

جدول ۹- خلاصه تحلیل رگرسیون مدل ۳ متغیری

متغیر	B	خطای استاندارد	بتا	T	سطح معناداری	عامل تورم واریانس	تحمل
ثابت	۱۸۷/۷۷۳	۴/۸۱		۳۹/۰۴۱	۰/۰۰۰۱	۱/۰۶۸	۰/۹۳۶
علاقه هیجانی	-۱/۱۷۶	۰/۲۹۸	-۰/۱۹۳	-۳/۹۴۹	۰/۰۰۰۱	۱/۰۵۴	۰/۹۴۹
مسئولیت پذیری	-۱/۰۶۹	۰/۲۸۵	-۰/۱۸۲	-۳/۷۵۷	۰/۰۰۰۱	۱/۰۹۳	۰/۹۱۵
علاقه به تشکیل خانواده	-۰/۸۳۲	۰/۳۱۴	-۰/۱۳۱	-۲/۶۵۳	۰/۰۰۸		

مطابق با داده های جدول فوق:

- مفروضه عدم هم خطی چندگانه، تحمل (همه بزرگتر از ۰/۱) و عامل تورم واریانس (همه کمتر از ۱۰) رعایت شده است.
- مطابق داده ها مؤلفه های علاقه به تشکیل خانواده، علاقه هیجانی و مسئولیت پذیری از ازدواج سفید به طور معناداری در پیش بینی تمایز یافتگی خود سهمیم هستند ($p < 0/05$). به عبارت علاقه هیجانی (۰/۱۹۳)، مسئولیت پذیری (۰/۱۸۲) و علاقه به تشکیل خانواده (۰/۱۳۱) به ترتیب (با قدر مطلق بتای بیان شده) سهم یگانه ای را در تبیین متغیر تمایز یافتگی خود، وقتی واریانس تبیین شده به وسیله همه متغیرهای دیگر کنترل شده باشند دارند.

سؤال ۴: آیا بین میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و تمایز یافتگی خود رابطه وجود دارد؟

جدول ۱۰- همبستگی بین تمایز یافتگی و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی

میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی		
تعداد	همبستگی	سطح معناداری
۴۰۰	-۰/۱۹۶	۰/۰۰۰۱

تمایز یافتگی

نتایج جدول فوق حاکی از آن است که با $r(400)=-0/196, p < 0/01$ نشان داده شد که، بین میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و تمایز یافتگی خود همبستگی ضعیف در جهت معکوس وجود دارد. به عبارت دیگر می توان گفت افزایش استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی احتمالاً سطح تمایز یافتگی را کاهش می دهد.

یافته های پژوهش

سوال اول پژوهش: آیا بین نگرش به ازدواج سفید و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی با تمایز یافتگی خود رابطه وجود دارد؟

نتایج نشان می دهد میزان استفاده از شبکه های مجازی سهم یگانه ای را در تبیین متغیر تمایز یافتگی خود، وقتی واریانس تبیین شده به وسیله همه متغیرهای دیگر کنترل شده باشند دارند.

نتایج پاسخ به این سؤال با پژوهشهای حامدی و همکاران (۱۳۹۱)، اسکورن (۲۰۱۵) و افراسیابی (۱۳۹۳) همسو است. عواملی چون آگاهی اندک افراد، عدم ارتباط قوی بین اعضای خانواده می توانند ضمن پیش بینی گرایش افراد به رفتارهای پرخطر غیر اصولی نقش داشته باشند ضمن اینکه در این زمینه نقش شبکه های اجتماعی و از سویی ناپختگی های در حیطه برخی متغیرهای روان شناختی را نباید نادیده گرفت.

در تبیین نتایج می توان گفت: جهانی شدن از طریق اینترنت در واقع روندی تاریخی و دگرگونی ای مفهومی است که تغییرات و تحولاتی را در برداشت ها، باورها، اندیشه ها و سلیقه های ملت ها به همراه دارد و دامنه آن هویت فرهنگی را نیز فرا گرفته است. فضای مجازی به طور مداوم و گسترده با شیوه ها و داده های مختلف به نوعی دائماً در حال ایجاد تغییر در باورها، انگاره ها، عقاید، ارزش ها، چشم داشت ها و حتی نیازها هستند در واقع این جوامع مجازی بر اساس ساختار و تعاریف خود به طبع دارای ارزش های مختلف فرهنگی، سیاسی و اجتماعی هستند آنها توانسته اند تعریف جدیدی از دوست، ارتباط و خانواده ارائه دهند و بر باورها و عقاید و باورهای کارکنان خود تاثیر بگذارند یکی از این عقاید و نگرش ها، نگرش و گرایش جوانان به ازدواج سفید است که البته چندین عامل از لحاظ اجتماعی و روانشناختی، باعث گرایش بیشتر جوانان به ازدواج سفید می شود که در این میان می توان به اصول ازدواج سنتی و وظیفه اقتصادی مردان در خانواده است که به علت مشکلات اقتصادی سال های اخیر جوانان پسر قدرت تشکیل خانواده و به دوش کشیدن فشار مالی ناشی از آن را از دست داده اند و با توجه به نیازهای عاطفی و فیزیولوژیکی شان به دنبال مغری برای جایگزینی ازدواج هستند. این امر سبب می گردد این افراد بواسطه فوران عاطفی و فاصله گرفتن از جو خانواده و گرایش هرچه بیشتر به فردگرایی در نگرش ها و تصمیمات خود گرایش به الگوهای کمتر پذیرفته شده پیدا کنند که منجر به کاهش سطح تمایز یافتگی آنها خواهد شد چرا که الگوی تمایز یافتگی می تواند به واسطه داشتن کنترل بر عواطف شدید خود، احساس نزدیکی به خانواده و داشتن عقاید و باورهای مشخص همراه با احترام به سنت ها و قوانین اجتماعی از الگوهای اخلاق مدار تبعیت نمایند، این در حالی است که گرایش به ازدواج سفید و نقش موثر اینترنت در این زمینه توانسته است این الگوی روانشناختی را برهم زدند و به عبارتی تعادل موجود بین روابط شخص با کارکرد عقلانی و عاطفی خود یا صمیمیت و خودمختاری را از بین ببرد.

سوال دوم پژوهش: آیا بین نگرش به ازدواج سفید و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی رابطه وجود دارد؟

نتایج نشان می دهد که بین نگرش به ازدواج سفید و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی همبستگی ضعیف در جهت مثبت وجود دارد. به عبارت دیگر می توان گفت افزایش استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی احتمالاً گرایش به ازدواج سفید را افزایش می دهد. پژوهشها متیوز (۲۰۰۲)، رابرتسون (۲۰۰۲) و بریگل (۲۰۰۸) نشان دادند که بین نوع و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و وقوع رفتارهای پرخطر رابطه مثبت و معناداری وجود دارد به عبارت دیگر نوع و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی قادر به پیش بینی وقوع رفتارهای پرخطر می باشند.

در تبیین نتایج می توان گفت استفاده از اینترنت و این اواخر مخصوصاً شبکه های اجتماعی در میان جوانان ایرانی به طور قابل توجهی افزایش یافته است و سبب شده افراد فرد گراتر شوند آنها در اتاق گفتگو مجازی می توانند دقیقاً به آنچه می خواهند باشند و یا دقیقاً چطور مردم دیگر آنها را می خواهند ببینند تبدیل شوند بنابراین در این دنیای مجازی هیچ چیز مفهوم گذشته را ندارد (زمان و مکان...) این گونه مسائل سبب شده فاصله نسل استفاده کننده از شبکه های مجازی و سایر نسل های قدیمی تر فاحش تر شود افراد نسل سوم در معرض آثار ناشی از اینترنت، (از جمله مسائل در ایجاد رفتارهای پرخطر جنسی) قرار می گیرند. فارغ از شکاف های به وجود آمده ناشی از فرایند رسانه های نوین، شکاف نسلی موجود ناشی از تحولات ساختاری و جمعیتی جامعه ایران باعث شده است انتقال ارزش ها و آموزه ها در قالب سنت، از نسلی به نسل دیگر با اختلال رو به رو شود. این پدیده از یک سو، به روند انتقال فرهنگ آسیب می رساند و از سوی دیگر، حافظه تاریخی را مختل می سازد و بدین ترتیب، انتقال تجربیات فرهنگی دوره های پیشین به زمان حاضر با دشواری انجام می شود اینجاست که جوانان ممکن است نقش های دیگری را برای خود بپذیرند و دست به اعمالی بزنند که ممکن است نه با سنت، بلکه با فرهنگ و عرف جامعه هم هماهنگی ندارد چرا که از یک جامعه شرقی جمع گرا برخاسته اما شرایطی را برای خود مهیا کرده که او را به

فردیت در دنیای دیگری کشانده دنیایی که در آن نگرش ها ، قوانین و عملکردها شاید کاملاً متفاوت با آموخته های پیشین او باشد لذا با ورود به مدرنیته و تاثیر پذیری از آن از یک سو و نیز هویت اجتماعی کمتر شکل یافته او و همچنین فشار غرایز جنسی و نبود شرایط (در زمینه های مختلف اقتصادی ، فرهنگی و...) برای ارضای صحیح و جامعه پسند آن سبب می شود که فرد گرایش به رفتارهای پرخطر و از جمله رفتار جنسی در قالب ازدواج سفید داشته باشد چرا که فارغ از هرگونه مسئولیتی به بهترین نحو نیازهای خود را نیز ارضا می کند.

سوال سوم پژوهش: آیا بین نگرش به ازدواج سفید و تمایز یافتگی خود رابطه وجود دارد؟

نتایج نشان می دهد نشان داده شد که نتایج رگرسیون به لحاظ آماری معنادار است. این مدل ۱۱/۸٪ واریانس تمایز یافتگی خود را نشان می دهد. به طوری که در جدول علایق هیجانی (۰/۱۹۳)، مسئولیت پذیری (۰/۱۸۲) و علاقه به تشکیل خانواده (۰/۱۳۱) به ترتیب (با قدر مطلق بتای بیان شده) سهم یگانه ای را در تبیین متغیر تمایز یافتگی خود، وقتی واریانس تبیین شده به وسیله همه متغیرهای دیگر کنترل شده باشند دارند.

- نتایج پاسخ به این سؤال تقریباً همخوان با برخی تحقیقات است از جمله تحقیقات: حامدی و همکاران (۱۳۹۱)، روزنفلد و همکاران (۲۰۱۲) و کورنول و لاندگرن (۲۰۰۷) نشان داده اند که یکی از دلایل گسترش دوستی ها و روابط اینترنتی و حتی ازدواج اینترنتی در بین نوجوانان و جوانان دسترسی آسان و ۲۴ ساعته به اینترنت در خانه است.

در تبیین نتایج می توان گفت: در ازدواج سفید به عنوان پیوندی که در آن دو طرف هیچ تعهدی برای کنار هم ماندن ندارند (حتی اگر یک طرف رابطه دوست داشته باشد که زندگی آنها دائمی و همیشگی باشد)؛ در طرفین فاکتورهایی چون: واکنش پذیری عاطفی بالا، عدم تجربه یک رابطه پایدار سازگار، تمایل به انجام رفتارهای خارج از عرف و سنت جامعه، داشتن نگرش های مدرن نسبت به ازدواج و خانواده و یا عدم توجه به ایده آل های سنتی، عدم توجه به حفظ آبرو و غیرمذهبی بودن مشاهده می شود؛ در این افراد قابلیت مقاومت در به تاخیر انداختن در ارضای نیازها و توان تحمل معقول ناکامی کمتر دیده می شود، بنابراین این افراد با احتمال کمتری می توانند تعادل بین دو نیروی باهم بودن و فردیت برقرار کنند؛ در نتیجه نه تنها نمی توانند استقلال خود را حفظ کنند بلکه در ارتباط با افراد مهم زندگی خود نیز با مسئله روبرو می شوند که این خود نشان از سطوح پایین تمایز یافتگی در این عزیزان است این افراد نمی توانند کنترل امور را در دست گرفته و تصمیماتی مناسب در شرایط پرهیجان بگیرد. به عبارتی آنها، درک روشنی از شریک بودن نداشته و فرایندهای عاطفی اعتیادآور و آمیخته ای دارند که موجب بیماری، تضعیف روحیه و خوار و خراب شدن آنها می شود.

سوال چهارم پژوهش: آیا بین میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و تمایز یافتگی خود رابطه وجود دارد؟

نتایج نشان می دهد بین میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و تمایز یافتگی خود همبستگی ضعیف در جهت معکوس وجود دارد. به عبارت دیگر می توان گفت افزایش استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی احتمالاً سطح تمایز یافتگی را کاهش می دهد.

نتایج پاسخ به این سؤال همخوان با برخی تحقیقات است از جمله تحقیقات: ویتی (۲۰۰۸)، رگرنوس و یوکر (۲۰۱۱) و پولارت و مولان هریس (۲۰۱۳) نشان دادند که بین نوع و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و سطح تمایز یافتگی خود می تواند رابطه وجود داشته باشد. همچنین این استفاده تاثیر بسزایی در روابط بین فردی دارد.

در تبیین نتایج می توان گفت: امروزه جوامع شبکه ای با چالش هایی چون نابرابری اجتماعی، هویت های جدید، تمایز پذیری و شالوده شکنی نهادها، و فرصت هایی چون نقش اینترنت و شبکه های اجتماعی در تعامل و همزیستی جهانی، شکل گیری هویت سیال و غیره رو به رو شده اند که در آن به علت وجود چالش ها انسجام اجتماعی و هویتی در جامعه و به خصوص در کشورهای در حال توسعه مانند ایران متزلزل شده است. فرایند گسترش قلمرو روابط زندگی اجتماعی دنیای اجتماعی افراد را بسیار بزرگتر می کند و احساس کنترل ناپذیر شدن و عدم توانایی روبرو شدن با شرایط جدید را در آنها به وجود می آورد؛ لذا می تواند بر سطح تمایز یافتگی آن ها نیز تاثیر بگذارد لذا در این شرایط، افرادی که هویت تعریف شده ای ندارند و در تنش ها و مسائل میان- شخصی موجود، همراه با جوعاطفی حاکم بر محیط اطرافشان حرکت می کنند و در آن غرق می شوند و کنترلی بر آن ندارند هنگام استفاده زیاد از شبکه های مجازی زمان زیادی به آن اختصاص داده و خود را درگیر مسائل گوناگون می کنند لذا این موضوع سبب می شود. گسلش در روابط برای آنها به وجود آید؛ چرا که از توانایی فرد در تفکیک فرایندهای عقلانی و احساسی از یکدیگر کاسته می شود.

بحث و نتیجه گیری

شبکه های اجتماعی به عنوان مجموعه ای از افراد که به صورت گروهی با یکدیگر ارتباط داشته و مواردی مانند اطلاعات، نیازمندی ها، فعالیت ها و افکار خود را به اشتراک می گذارند می توانند بر تغییر باورها، انگاره ها، عقاید، ارزش ها از سوی افراد اثر بگذارد در این زمینه می

توان آشنایی جوانان با ازدواج سفید به عنوان الگوی وارداتی اشاره کرد جریانی که مطابق با فرهنگ و سنت ایران نیست اما به دلیل شرایط موجود حاکم بر جامعه و عدم توانایی جوانان در داشتن ازدواج سنتی در حال افزایش است البته متغیرهای روانشناختی متعددی تحت تاثیر این شرایط قرار می گیرند، براین اساس در این پژوهش مشخص شد که بین نگرش به ازدواج سفید و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی با تمایز یافتگی خود رابطه وجود دارد.

نتیجه پژوهش این طور نشان داد که: در سؤال اول متغیرهای پیش بین ازدواج سفید و استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی به طور معناداری در پیش بینی تمایز یافتگی خود سهیم هستند. در سؤال دو بین نگرش به ازدواج سفید و میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی همبستگی ضعیف در جهت مثبت وجود دارد. در سؤال سه هامؤلفه های علاقه به تشکیل خانواده، علایق هیجانی و مسئولیت پذیری از ازدواج سفید به طور معناداری در پیش بینی تمایز یافتگی خود سهیم هستند. در سؤال چهار بین میزان استفاده از شبکه های اجتماعی مجازی و تمایز یافتگی خود همبستگی ضعیف در جهت معکوس وجود دارد.

در بعد لحاظ نظری، میزان توانایی فرد در استقلال از خانواده اصلی و تعادل بخشیدن بین احساس و تفکر نقش زیادی بر کیفیت روابط بین فردی دارد؛ در تئوری بوئن به دو نیروی بیولوژیک تاکید می شود که عبارتست از، باهم بودن / ارتباط و جدا بودن / فردیت [۱۵]. تمایز یافتگی، تعادلی است که هر فرد بین دو نیروی باهم بودن و فردیت برقرار می کند و حاصل آن ایجاد توازن بین حفظ استقلال و تداوم ارتباط با افراد مهم زندگی است [۲۳]؛ تمایز یافتگی دارای دو بعد درون فردی و بین فردی است که در سطح درون فردی به معنای توانایی فرد در تمایز بین احساسات هیجانی از تفکر منطقی و در سطح بین فردی عبارت است از توانایی ایاد تعادل بین داشتن استقلال و خودمختاری و حفظ روابط نزدیک با دیگران [۲۳]؛ تمایز یافتگی مفهومی است که به منظور توصیف الگوهای تعاملی خانواده مورد استفاده قرار می گیرد تا فاصله اعضای خانواده را تنظیم کند و با توجه به سن، تعادلی مناسب میان فردیت و صمیمیت برقرار سازد. تمایز یافتگی ۴ مؤلفه ۱) واکنش پذیری عاطفی (میزان فوران عاطفی و حساسیت بیش از حد در پاسخ به محرکهای محیطی)، ۲) جایگاه من (داشتن عقاید و باورهای مشخص در زندگی)، ۳) گریز عاطفی (فاصله گرفتن فرد از جو خانواده به روش های گوناگون مانند صحبت نکردن با اعضای خانواده و ۴) هم آمیختگی با دیگران (شکل گرفتن رفتار فرد تحت تاثیر سیستم هیجانی خانواده و محیط و واکنش اطرافیان) را در برمی گیرد [۲۴].

از جمله پدیده های جدید که بر اثر ادغام فناوری های مختلف ارتباطی در سال های اخیر شکل گرفته، شبکه های اجتماعی مجازی است؛ این شبکه ها با عضوگیری های رایگان از کاربران توانسته اند در جریان سازی های مختلف نقشی اساسی بر عهده داشته باشند. مهم ترین این شبکه ها بر اساس بیشترین مخاطب عبارت اند از: فیس بوک، مای اسپیس، اورکات، توئیتر، فرندفید [۱۸]. شبکه های اجتماعی به این صورت تعریف می شود که یک مجموعه ای از نهادهای اجتماعی که شامل مردم و سازمان ها که به وسیله مجموعه ای از روابط معنی دار اجتماعی به هم متصل اند و با هم در به اشتراک گذاشتن ارزش ها تعامل دارند [۲۵]. شبکه های اجتماعی اینترنتی پایگاه یا مجموعه پایگاه هایی هستند که امکانی فراهم می آورد تا کاربران بتوانند علاقه مندی ها، افکار و فعالیت های خودشان را با دیگران به اشتراک بگذارند و دیگران هم این افکار و فعالیت ها را با آنان سهیم شوند [۲۶]. این گونه شبکه ها در واقع نوعی رسانه اجتماعی هستند که شیوه جدیدی از برقراری ارتباط و اشتراک اطلاعات را در اینترنت امکان پذیر کرده اند [۲۷]؛ تاثیر شبکه های اجتماعی، باعث شکل گیری مفاهیمی همچون صمیمیت و اعتماد در فضای سایبر شده است از طرفی برخی از اطلاعات ارائه شده توسط کاربران می تواند منجر به کاهش پایبندی به مباحث اخلاقی باشد که این امور نیز بر دوام و استحکام روابط جوانان می تواند اثرگذار باشد [14].

ازدواج سفید، زندگی مشترک یک زوج بدون ازدواج رسمی با زمان نامعلوم است [۷]؛ ازدواج سفید به رابطه جنسی صمیمی بین دو شریک مجرد دارای محل زندگی مشترک در مدت زمان پایدار اشاره می کند [۱۰]. چنین تعریفی به طور کلی مانع روابط دوستی که در آن شرکا بین مکان های زندگی شان جابجا می شوند است. همچنین شامل همزیستی موقت در چند روز یا چند هفته در اوج زودگذر لحظه های عاشقانه نمی شود و همچنین شامل رابطه ای که دو نفر مرتب به رابطه هم خانه ای وارد و خارج می شوند نمی شود. ازدواج سفید شامل سکونت مشترک، رابطه جنسی منظم و مستلزم حداقل درجاتی از به اشتراک گذاری مالی، نقش پذیری جنسیتی و تنظیم رفتاری می شود [۹]؛ ازدواج سفید، پیوندی غیرقانونی و غیررسمی است که در آن دو طرف هیچ تعهدی برای کنار هم ماندن ندارند. حتی اگر یک طرف رابطه دوست داشته باشد که زندگی آنها دائمی و همیشگی باشد، خیلی وقت ها طرف دیگر خواستار آن نیست.

۱. آزادارمکی، ت، شریفی س، ایثاری م، طالبی س (۱۳۹۱). هم خانگی، پیدایش شکل های جدید خانواده در تهران. جامعه پژوهی فرهنگی. ۳(۱): ۴۳-۷۷.

۲. عزت زادگان جهرمی، ح. (۱۳۹۳). مقایسه بلوغ عاطفی و تمایز یافتگی خود در دانشجویان متمایل به ازدواج و ازدواج گریز دانشگاه پیام نور جهرم. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی مرودشت.

3. Carr, D. (2011). 'Premarital Sex in America: How Young Americans Meet, Mate, and Think about Marriage by Mark Regnerus and Jeremy Uecker', *American Journal of Sociology*, Vol. 117, No. 3.
4. Regnerus, M. & J. Uecker (2011). Premarital sex in America: How Young Americans Meet, Mate and Think about Marrying, *Oxford: Oxford University Press*.
5. Ghuman, S. H., V. M. Loi, V.T. Huy, and J. Knodel (2006). 'Continuity and Change in Premarital Commitment?'. *Journal of Marriage and Family*, Vol. 54, No. 2.
6. Thomson, E. (2010). *Marriage and Cohabitation*, Chicago: The University of Chicago Press.

۷. رسول زاده اقدم، ص، عدلی پور، ص، زینی وند، ی (۱۳۹۱). نگرش کاربران جوان ایرانی به شبکه های اجتماعی مجازی. مطالعات جامعه شناسی. ۴(۱۶): ۴۹-۶۴.

۸. گیدنز، آ. (۱۳۹۰). پیامدهای مدرنیت، ترجمه محسن ثلاثی، تهران: مرکز

9. Smock, P. and W. Manning (2004). 'Living Together Unmarried in the United States: Demographic Perspectives and Implications for Family Policy', *Law & Policy*, Vol. 26, No. 1.
10. Manning, W. D. and P. J. Smock (2002). 'First Comes Cohabitation and Then Comes Marriage?', *Journal of Family Issues*, Vol. 23, No. 8.
11. Skowron E. A. (2015). Parent Differentiation of Self and Child Competence in Low-Income Urban Families. *Journal of Counseling Psychology*, 52 (3), 337-346.
12. Gelso, C & Fretz, B. (2001). *Counseling Psychology*. Orlando: Harcourt college Publisher
13. Skowron, E. A., & Dendy, A. K. (2004). Differentiation of self and attachment in a: Relational correlated of effortful control. *Contemporary Family Therapy*, 26 (3), 337-357.

۱۴. افراسیابی، م. ص (۱۳۹۳)، مطالعات شبکه های اجتماعی و سبک زندگی جوانان، تهران، انتشارات سیمای شرق.

۱۵. حامدی، ر، خسروی، ز، پیوسته گر، م، درویزه، ز، خدابخش، ر، صرامی، غ (۱۳۹۱). بررسی تمایز یافتگی خود و کیفیت رابطه با غیر هم جنس در دانشجویان مجرد. مطالعات روانشناختی. ۸(۴): ۷۱-۵۷.

16. Pollard, M & Harris. (۲۰۱۳). Kathleen Mullan. Nonmarital Cohabitation, Marriage, and Health Among Adolescents and Young Adults. WORKING PAPER. 1-30.
17. Rosenfeld M. & Thomas, R. (2012). Searching for a Mate: The Rise of the Internet as a Social Intermediary. *American Sociological Review*. 77 (4),
18. Whitty, M. (2008). Liberating or Debilitating? An Examination of romantic relationship, Sexual Relationship and Friendship on the Net. *Computers in Human Behavior*. 24, 1837-1850
19. Briggie, A. (2008). Real Friends: How the Internet Can Foster Friendship. *Ethics and Information Technology*. 10, 71-79.
20. Cornwell, B, Lundgren, D.C. (2007), "Love on the Internet: involvement and misrepresentation in romantic relationships in cyberspace vs. real space". *Computers in Human Behavior*, Vol.17: 2007, 197-211. Franko Aas, Katja. *Globalization and Crime*, London: SAGE Publications Ltd. 2007.

۲۱. فرهنگد، م؛ جواهرچیان، ن و هاتفی راد، ل. (۱۳۹۳). جهانی شدن فرهنگ و بازاندیشی تعاملات جنسی (مورد مطالعه، جوانان شهر یزد).

22. Skowron, E. A & Friedlander, M.L. (1998). The Differentiation of Self-Inventory: Development and Initial Validation. *Journal of Counseling Psychology*, 45, 235-249.
23. Kerr M.E & Bowen M. (1998). *Family evaluation*: Norton & company.

۲۴. جمشیدی، م، سروقد، س (۱۳۹۴). نقش میانجی سبک های هویت در رابطه بین تمایز یافتگی خود و اعتیاد به اینترنت دانش آموزان دبیرستان های غیر دولتی. روشها و مدل های روانشناختی. ۶(۲۰): ۳۷-۵۳.

۲۵. معمار، ثریا، عدلی پور، ص، خاکسار، ف. (۱۳۹۱). شبکه های اجتماعی مجازی و بحران هویت. مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران. ۴(۱): ۱۵۵-۱۷۶.

26. Boyd, D, M & Ellison, N, B. (2008). Social Network sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer- Mediated Communication*, 13, 210-230.

۲۷. آلون، لی. (۱۳۷۸). تغییر اجتماعی و توسعه. ترجمه محمود مظاهری، تهران: انتشارات پژوهشکده مطالعات کاربردی.